

Noter til forløbet: Japan – og anden verdenskrig

1. Meiji restorationen: sandt eller falsk (Modul 03)

SANDT	FALSK
Klasserne blev opløst	Der blev kun indført skolegang for daimyoe'ernes børn
Shogunen blev afstat og kejseren tog sin status som landets øverste leder tilbage	Det blev forbudt at klæde sig efter vestlig stil
Der blev indført en forfatning efter vestlig model	Klassesystemet blev oprettet
Samurai-klassen blev opløst og der blev indført almindelig værnepligt	Kejseren blev afsat og måtte afstå sin status for guddommelig
Der blev opbygget en avanceret industri efter vestlig model	Det blev lovpligtigt for samuraier at bære sværd i det offentlige rum
Det blev forbudt at bære sværd i det offentlige rum	Samuraierne vandt deres status tilbage
Der blev uddannelsespligt for alle børn	Shogunen blev landets øverste leder

2. Hurtigskrivning (Modul 03)

I skriver ned, hvad I kan huske - på 1 minut (for hvert spørgsmål):

Hvad kan du huske om: Ezo (Hokkaido)?	Øens navn, Ezo, betyder, på japansk, "fremmed". Befolkningen på øen var nemlig ikke japanere, men et folk, der hed Ainu. Ainuerne havde en anden kultur - og et andet sprog - end japanere. Indtil år 1800 var der faktisk flere Ainu end Japanere, men Japanere begyndte at bosætte sig på øen, og i 1868 var den oprindelige befolkning trængt tilbage.
Hvad kan du huske om: Ryukyu øerne?	Indtil 1876 var øerne et selvstændigt kongerige, og altså ikke en del af Japan. Befolkningen på øerne var altså, ligesom befolkningen på Ezo, heller ikke japanere. Og - ligesom på Ezo - så blev den oprindelige befolknings tradition, etniske identitet, kultur og sprog undertrykt, da Japan erobrede øerne.
Hvad kan du huske om: Den kinesisk-japanske krig?	Det japanske militær afprøvede den nye værnepligt (der var blevet indført med meiji-restorationen 1868) og den vestlige teknologi (som også var blevet indført med meiji-restorationen). Japan vandt krigen i 1895, og ved fredsslutningen skulle Kina betale krigsskadeerstatning til Japan, som til gengæld okkuperede et stort område af Kina, nemlig det område, der hedder Manchuriet.
Hvad kan du huske om: Den russisk-japanske krig?	Rusland allierede sig derfor med Tyskland og Frankrig - for de Europæiske lande havde heller ingen interesse i, at magtbalancen i Asien tippede. Sammen lagde de pres på Japan om at eftergive og afstå store landområder tilbage til Kina. De krævede desuden, at Korea skulle anerkendes som et selvstændigt land.

3. På hvilke måder kan sige, at det “moderne Japan” blev inspireret af vesten? (modul 03)

Tag udgangspunkt i f.eks:

- § Japans annektering af Hokkaido og Ryukyo øerne
- § Japans kolonisering i Korea og dele af Kina (Manchuriet)
- § Japans militær + værnepligt
- § Japans industrialisering
- § Andet?

Dine noter:

Det moderne Japan blev på flere måder inspireret af Vesten, herunder:

1. **Kolonialisering og Ekspansion:** Japans annektering af Hokkaido og Ryukyu øerne, samt dets kolonisering i Korea og dele af Kina (som Manchuriet), var direkte inspireret af vestlige imperialistiske eksempler. Japan ønskede at opbygge et imperium og følge i fodsporene af de vestlige magter ved at erhverve territorium og ressourcer uden for sine egne grænser.
2. **Militarisering og Værnepligt:** Japans militære og værnepligt blev også influeret af vestlige modeller. Efter at have studeret og observeret de militære kræfter i Europa og Amerika, indførte Japan moderne militære teknikker, organisation og træningssystemer baseret på vestlige metoder. Dette bidrog til Japans opbygning af en stærk og moderne hær.
3. **Industrialisering:** Japans industrialisering blev kraftigt påvirket af vestlige ideer, teknologier og metoder. Efter Meiji-restaureringen i 1868 gennemførte Japan omfattende reformer for at modernisere sin økonomi og industrialisere

hurtigt. Dette omfattede import af vestlig teknologi og ekspertise, oprettelse af moderne fabrikker og udvikling af infrastruktur, alt sammen inspireret af vestlige industrialiserede nationer.

4. **Juridiske og Politiske Institutioner:** Japan vedtog også vestlige retlige og politiske institutioner som en del af dets moderniseringsindsats. Dette inkluderede vedtagelsen af en forfatning baseret på vestlige modeller og oprettelsen af en centraliseret regering og lovgivningssystem efter vestligt forbillede.

Samlet set kan det moderne Japans udvikling ses som en proces med omfattende vestlig inspirering og tilpasning, hvor Japan absorberede og implementerede vestlige ideer, teknologier og institutioner for at modernisere og styrke sig selv som en moderne nation i det 19. og 20. århundrede.

3. Skema til overblik over historisk kildeanalyse af kilderne (Modul 04)

Kilde 5: "Japansk for 7.-9. klassetrin, Grundbog i Japansk" (1912)

Kilde 6: Tokutomi Soho: "Fremtidens Japan" (1886)

Kilde 5: "Japansk for 7.-9. klassetrin, Grundbog i Japansk" (1912)

Brug kildekritik-kortene til analysen

Hvem har frembragt kilden?	Japans regering Annette Skovsted Hansen & Lene Ipsen Kommer fra en Japansk undervisningsbog
Hvilken slags kilde er det?	Primær kilde Det er en direkte kilde til den tid, hvor den blev udgivet, og det giver et indblik i undervisningen i japansk

	sprog og kultur på det pågældende tidspunkt. Som en primær kilde kan den være nyttig til at forstå datidens undervisningsmetoder, sprogundervisningens tilgang og de emner, der blev betragtet som vigtige inden for japansk kultur og historie på det tidspunkt. Skolebog til 7-9 klasse i Japan.
Hvornår er kilden blevet til?	1912 efter døden af Meiji-kejseren.
Hvorfor er kilden blevet frembragt?	Kilden er blevet til for at oplyse grundskole elever i Japan. Kejseren bliver omtalt meget positivt og som værende meget anerkendt. Det kan have tendens til at kilden måske også appellerer lidt til at den skal give et positivt og ikke-kritisk syn på kejserstyret og kejseren.
Er kilden repræsentativ?	Den er meget farvet, og beskriver kejseren som et helt fantastisk menneske.
Indholdsanalyse	Kilden fortæller om alle de meget gavmilde ting kejseren har gjort for Japan, fx doneret en masse penge. Da kejseren var syg, tog kronprinsen rigtig godt hånd om ham. Også efter kejseren døde, blev kronprinsen ved med at passe godt på ham. Derefter fortæller kilden om alt det Japan opnåede, for eksempel at befolkningen fordoblede, og landet tjente en masse penge. Japan kom også i besiddelse af Taiwan og Sakhalin, en russisk ø. Japan fik en stor økonomisk vækst.

Desuden: For at uddybe analysen af kildens tendens: Lav en diskursanalyse af kildens del 1) med nodalpunktet "kejseren Yoshihito"

- Diskursanalyse kan bruges til at fortælle om en kilde er tendentiøs

Nodalpunkt: Kejseren Yoshihito/Taisho

Ækvivalenskæde:

Monarkisk magt:	Kejseren Yoshihito er sandsynligvis forbundet med begreber som monarki, kejserlig autoritet og den kejserlige families status i den japanske samfundsorden.
Tradition og kultur	Kejseren Yoshihito kan også være knyttet til traditionelle japanske værdier, kulturelle symboler og ceremonielle praksisser, der er forbundet med det kejserlige hof.
National enhed	Der kan være en forbindelse mellem kejseren Yoshihito og begreber om national enhed, patriotisme og identitet, hvor han opfattes som en enhedsskabende figur for det japanske folk.
Modernisering	Kejseren Yoshihito kan også være relateret til begreber om modernisering og modernitet, da hans regeringstid var præget af Japans hurtige transformation fra en feudalt styret nation til en moderne industristat.
Politisk stabilitet	Endelig kan kejseren Yoshihito være forbundet med ideer om politisk stabilitet og kontinuitet, hvor hans rolle som statsoverhoved bidrager til at opretholde stabiliteten i det japanske samfund.

Ved at analysere relationerne mellem disse begreber kan man bedre forstå, hvordan kejseren Yoshihito bliver positioneret og forstået i Kilde 5 og identificere eventuelle tendenser eller ideologiske understrømme i teksten.

Kilde 6: Tokutomi Soho: "Fremtidens Japan" (1886)

Brug kildekritik-kortene til analysen

Hvem har frembragt kilden?	Journalisten og historikeren Tokutomi Ichiyo.
----------------------------	---

Hvilken slags kilde er det?	Førstehåndskilde, siden at han selv boede i Japan og var "til stede" det hvor det han skriver om foregår
Hvornår er kilden blevet til?	1886
Hvorfor er kilden blevet frembragt?	Fordi at kilden giver et vigtigt indblik hvad japanere, troede om Japans position på verdensplan dengang, og hvordan det markante kulturelle, økonomiske og militære fremskridt påvirkede japanerne
Er kilden repræsentativ?	Siden at Tokutomi var en politiker vidste han nok godt hvordan den gennemsnitlige japaner havde det med Japans vækst dengang, så selvom kilden også er farvet meget af hans egen holdning, så kan han nok snakke på vegne af det folk han repræsentere
Indholdsanalyse	Kilden handler om at Tokutomi Ichiro skriver om hans forhåbninger til Japan fremtid, og den er stærkt farvet af at tokutomi har stor tillid til at Japan bliver en international stormagt på baggrund af den fremskridt der er sket imens han har været i live, som primært er efter meiji-restaurationen

Desuden: For at uddybe analysen af kildens tendens: Lav en diskursanalyse af kilden med nodalpunktet "Meiji-restorationen"

Nodalpunkt: Meiji-restorationen

Ækvivalenskæde:

Modernisering	Meiji-restorationen var begyndelsen på en omfattende moderniseringsproces i Japan, herunder industrialisering, militarisering og politisk reform.
---------------	---

Kejserlig autoritet	Efter Meiji-restorationen blev kejseren centrum for politisk autoritet og national enhed, hvilket markerede et skift fra det tidligere shogunat.
Politisk reform	Meiji-restorationen medførte en række politiske reformer, herunder oprettelsen af en ny kejserlig regering, en moderne lovgivning og et bureaukratisk system baseret på vestlige modeller.
Social omvæltning	Meiji-restorationen førte til sociale omvæltninger i japansk samfund, herunder afskaffelse af det feudale system, modernisering af landbrug og økonomi samt ændringer i sociale strukturer.
Kulturel transformation	Efter Meiji-restorationen blev der gennemført en række kulturelle reformer for at modernisere og styrke Japans kulturelle identitet, herunder vedtagelsen af vestlige værdier og teknologier.

Ved at analysere disse begreber og deres relationer kan man få en bedre forståelse af, hvordan Meiji-restorationen er repræsenteret og forstået i Kilde 6, og identificere tendenser eller ideologiske understrømme i teksten.

4. Missing Word øvelse (Modul 06)

Øvelse til “Anden Verdenskrig i farver”, episode 1: Stilhed før Stormen
Sæt de løse ord (nederst i dokumentet) korrekt ind.

Japan var allerede en militærmagt ved begyndelsen af 1900-tallet. Japan havde besejret Rusland i krigen 1904-05 og havde kæmpet på allieret side i første verdenskrig.

Efter første verdenskrig blev Japan anerkendt som stormagt og meldte sig ind i **folkeforbundet**

Politisk set var Japan et modsætningsfyldt land: Det var et demokrati, men med stærke feudale traditioner. **Kejseren** blev anset for at være en levende Gud og landets sande leder. Landet stod over for store økonomiske problemer & befolkningstallet eksploderede. Japan havde ingen **naturlige ressourcer** til at støtte væksten i industrien. Løsningen blev fundet (mente man) i en ekspansion mod vest: Manchuriet (en del af

Kina). I Manchuriet var der fede kornmarker og masser af kul + mineraler - et perfekt mål for Japansk ekspansion.

Andre muligheder for Japansk ekspansion var de vesteuropæiske kolonier Burma (UK), Malaysia (UK), Hong Kong (UK), Fransk Indokina og Hollandsk Ostindien.

Den øvrige store magt i Stillehavet var **USA** (der havde Filippinerne, Guam og Midway)

I 1920'erne koncentrerede USA sig om at udnytte sine egne ressourcer - der var økonomisk opsving, og Japans vokseværk i Stillehavet virkede fjern. USA havde begrænset sin hær efter **Første Verdenskrig** (ligesom både Storbritannien og Frankrig havde gjort). I realiteten betød USA's begrænsning af sin flåde, at det var Japan, der havde herredømmet i Stillehavet. Efter børskrakket i 1929 og den efterfølgende depression i 1930'erne, vendte både USA, Storbritannien og Frankrig mere end nogensinde opmærksomheden indad.

Japan angreb **Manchuriet** (en del af Kina) i 1931. Folkeforbundet (forløberen for FN), som var oprettet af den amerikanske præsident Woodrow Wilson umiddelbart efter første verdenskrig, kom på prøve. Folkeforbundet fordømte Japan, men satte ingen handling bag. Japan sagde i Folkeforbundet: "*Japan finder det umuligt at acceptere den beretning som forsamlingen har tilsluttet sig*" (hvorefter den japanske repræsentant gik - og Japan meldte sig ud).

I 1931 var Kina i kaos: Chiang Kai-Sheks regering var fastlåst i konflikt med kommunistpartiet (anført af Mao Zedong) og der var **borgerkrig**. Man havde ikke ressourcer til at håndtere Japans aggressioner i Manchuriet.

I 1936 indgik Japan en **ikke-angrebspagt** med Hitler. Hensigten var at sikre sig mod evt. angreb fra Sovjetunionen.

I 1937 fremprovokerede Japan et sammenstød mellem kinesiske tropper og invaderede større kinesiske områder med stor brutalitet. Byer blev bombet i flæng og vesterlændinge blev evakueret fra Shanghai. Japanerne udviste ingen **medlidenhed** med civilbefolkningen.

Nanjing (Kinas daværende hovedstad) blev erobret 17. december 1937. Over 300.000 **civile** blev dræbt. Det var "et 6-ugers orgie af voldtægt og drab".

Den amerikanske præsident Roosevelt ville iværksætte en flådeblokade af Japan, men Storbritannien støttede ikke op om forslaget - af frygt for at starte en (ny) krig. Reelt viste folkeforbundet sig at være impotent.

ORD:

folkeforbundet

Kejseren

naturlige ressourcer

USA

Første verdenskrig

Manchuriet

borgerkrig

ikke-angrebspagt

medlidenhed

5. 7 ÅRSAGER TIL JAPANS EROBRING AF MANCHURIET 1931 (Modul 07)

Opgave 1. I skal diskutere årsagerne (i tabellen nedenfor) en efter en ved. Skriv noter i højre spalte omkring, hvordan hver årsag “forklarer” hvorfor Japan erobrede Manchuriet.

Årsag:	Hvorfor er dette en årsag til, at Japan erobrede Manchuriet?
JAPANS BEHOV FOR RÅSTOFFER	Manchuriet var meget naturligt rige på råstoffer, og Japan havde brug for råstoffer.
JAPANS BEHOV FOR AT VISE SIG LIGEVÆRDIG MED VESTEN	I 1902 var der en lidt ensidig aftale med Storbritannien, og Japan havde lidt behov for at vise, at de ikke var til at kolonisere, og tværtimod var deres eget imperium.
BEFOLKNINGSTILVÆKST I JAPAN	Japans befolkning steg meget hurtigt, og der var sådan set ikke rigtig plads til hele befolkningen i Japan, og hvis de erobrede Manchuriet, havde de et sted at sende befolkningen (arbejdere til jernbanen, lærere osv.)
NATIONALISME I JAPAN	Ved at erobre Manchuriet, ville Japan sikre sig over for den kommunistiske

	bevægelse både i Kina, men også i det nydannede Sovjetunion.
TRUSLEN FRA SOVJETUNIONENS EKSPANSION (KOMMUNISME)	Truslen fra Sovjetunionens ekspansion, herunder udbredelsen af kommunismen, var en vigtig årsag til Japans erobring af Manchuriet i 1931. Japan så Sovjetunionens øgede indflydelse i det østlige Asien som en trussel mod sine egne geopolitiske og økonomiske interesser. Besættelsen af Manchuriet blev betragtet som en måde at forhindre sovjetisk indflydelse i regionen og beskytte Japans nationale sikkerhed. Dette var en del af Japans bredere strategi for at bevare sin position som en dominerende magt i det østlige Asien og forhindre, at kommunismen fik fodfæste i regionen.
DEPRESSIONEN OG VESTENS LUKNING AF IMPORT FRA JAPAN	Den store økonomiske depression i 1930'erne og Vestens lukning af import fra Japan var en vigtig årsag til Japans erobring af Manchuriet i 1931. Den økonomiske nedgang i Japan skabte en øget efterspørgsel efter naturressourcer og eksportmarkeder for at stimulere økonomien. Vestens beslutning om at lukke import fra Japan skabte handelsmæssige udfordringer for Japan og begrænsede dets adgang til vigtige råvarer og markeder. Besættelsen af Manchuriet blev set som en måde at skaffe adgang til ressourcer og eksportmarkeder og afbøde virkningerne af den økonomiske depression. Derudover blev besættelsen også set som et middel til at styrke Japans økonomiske position i regionen og mindske afhængigheden af Vesten.

EN FORTSÆTTELSE AF JAPANS EKSPANSION (SIDEN 1868)	Årsagen til Japans erobring af Manchuriet som en fortsættelse af landets ekspansion siden 1868 skyldtes Japans ønske om at etablere sig som en dominerende magt i regionen. Efter Meiji-restorationen i 1868 indledte Japan en omfattende moderniseringsproces, der omfattede militær, økonomisk og politisk udvikling. Denne proces førte til en stigende japansk interesse i at udvide sit territorium og indflydelse i det østlige Asien. Besættelsen af Manchuriet var en del af denne ekspansionspolitik og blev set som et middel til at sikre adgang til ressourcer, markeder og strategiske områder, der ville styrke Japans position som en regional magt. Derudover blev besættelsen af Manchuriet også motiveret af Japans nationalistiske ambitioner og ønske om at demonstrere sin militære styrke og prestige over for andre nationer i regionen.
---	--

Opgave 2. I skal nu sætte årsagerne i rækkefølge efter, hvad I mener, der er vigtigst (1 er vigtigst, 7 er mindst vigtigst).

ÅRSAGER TIL AT JAPAN EROBREDE MANCHURIET - I JERES RÆKKEFØLGE
JAPANS BEHOV FOR RÅSTOFFER
DEPRESSIONEN OG VESTENS LUKNING AF IMPORT FRA JAPAN
TRUSLEN FRA SOVJETUNIONENS EKSPANSION (KOMMUNISME)
EN FORTSÆTTELSE AF JAPANS EKSPANSION (SIDEN 1868)
NATIONALISME I JAPAN

JAPANS BEHOV FOR AT VISE SIG LIGEVÆRDIG MED VESTEN
BEFOLKNINGSTILVÆKST I JAPAN

6. Hvad har vi lært indtil nu? (Modul 07)

Opgave:

Brug 20 minutter på at skrive en tekst, hvor I bruger så mange af nedenstående ord, som muligt (gerne dem alle!). Skriv jeres tekst i tabellen nedenfor.

Ekspansion	Demokrati	Ikke-angrebspagt
Manchuriet	Industrialisering	Ulige traktater
Kinesisk-japanske krig	Befolkningsvækst	Meiji-restorationen
Vesten	Første Verdenskrig	Industrialisering
Russisk-japanske krig	Folkeforbundet	Ryukyu øerne
Nationalisme	Kommunisme	Hokkaido
Feudalisme	Kejseren	

Jeres tekst:

Japans erobring af **Manchuriet** i 1931 var kulminationen på en længerevarende **ekspansionspolitik**, der havde sine rødder i **Meiji-restorationen** fra 1868. Under **Meiji-restorationen** afskaffede Japan **feudalisme** og begyndte en omfattende **industrialisering** for at styrke landet og opnå ligestilling med **Vesten**. Japans mål var at opnå økonomisk selvstændighed og militær styrke, hvilket blev yderligere understøttet af **nationalisme** og ønsket om at frigøre sig fra de **ulige traktater**, som de vestlige magter havde påtvunget landet.

Denne **ekspansionspolitik** førte til flere konflikter, herunder den **Russisk-japanske krig** (1904-1905), hvor Japan opnåede betydelige territoriale gevinster, og den første **kinesisk-japanske krig** (1894-1895), der resulterede i, at Japan fik kontrol over Taiwan og anerkendelse af Koreas uafhængighed. Efter **Første Verdenskrig** blev Japan betragtet som en stigende magt på verdensscenen, især efter at have sikret sig tidligere tyske kolonier i Stillehavet og Asien.

Den stigende **befolkningsvækst** i Japan skabte et behov for nye ressourcer og landbrugsjord, hvilket øgede presset for yderligere **ekspansion**. Besættelsen af **Ryukyu øerne** og **Hokkaido** var tidligere skridt i denne retning, men **Manchuriet** blev betragtet som særligt vigtigt på grund af dets rige naturressourcer og strategiske beliggenhed. Depressionen og **Vestens** lukning af import fra Japan forværrede den økonomiske situation og gjorde **Manchuriets** ressourcer endnu mere tiltrækkende.

Truslen fra Sovjetunionens **ekspansion** og **kommunisme** spillede også en rolle i Japans beslutning om at besætte **Manchuriet**. Japan ønskede at skabe en bufferzone mod den sovjetiske indflydelse i regionen. En **ikke-angrebspagt** med Sovjetunionen blev betragtet som utilstrækkelig, og Japan følte sig tvunget til at handle for at beskytte sine interesser.

Japan argumenterede for, at besættelsen af **Manchuriet** var nødvendig for at sikre stabilitet og beskytte mod kommunistiske trusler. Dog blev denne handling fordømt af det internationale samfund, og **Folkeforbundet** kritiserede Japan for aggressionen. Trods dette fortsatte Japan med sin **ekspansionspolitik**, hvilket senere førte til konflikter med Kina og **Vesten**, og banede vejen for Anden Verdenskrig.

På trods af de **demokratiske** tendenser, der var begyndt at spire i Japan efter **Meiji-restorationen**, blev landet i stigende grad domineret af militaristiske og nationalistiske kræfter, der satte **ekspansion** og militær magt over

demokratiske idealer. Kejseren blev et symbol på national enhed og militær styrke, og Japans aggressive udenrigspolitik fortsatte ufortrødent frem mod de tragiske begivenheder i midten af det 20. århundrede.

7. Spørgsmål til udsendelsen "Anden verdenskrig i farver" (Episode 5: Solens rige breder sig (Modul 08)

1b. Opgave til dokumentarudsendelsen:

Mens I ser uddraget skal I, individuelt, skrive 10 gode spørgsmål ned (som I selv kan besvare).

Jeres spørgsmål:

8. Hiroshima (60 min) (Modul 09)

Vi ser hele dokumentarfilmen *Anden Verdenskrigs største begivenheder i farver*, ep. 10: Hiroshima (2019)

Mens vi ser filmen skal I tage noter omkring:

Racisme (begge sider)	Japanerne blev beskrevet som krybdyr. De blev omtalt som ikke menneskelige
Japansk nationalisme	
Kejsertro	
Kamikaze Argumenter for/imod atombomben	